

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן. כה.

עין משפט גר מצוה

קעך א ב מיי פ"ט מהל' אכל הל' יא סגנ עשין ב טושי"ע ד"ד ס"מ קע"י ז
 קעך ג מיי שם טושי"ע שם ספי"ק ז
 קעך ד מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד ס"י טא ספי"ד וטושי"ע א"ח ס"י תקומ ספי" טו: קעך ה מיי שם פ"ט הל' א ופ"ח הל' ב טושי"ע י"ד ס"י פ"ט קעך ז מיי שם פ"ט הלכה יא טושי"ע שם ספי"ה ז
 קעך ח מיי שם הל' ב טושי"ע ט ספי"ה ז ק"ב ט מיי שם הל' יג טושי"ע שם ספי"י ז ק"ב י מיי פ"ח שם הלכה ג טושי"ע ס"י שג ספי"ג ק"ב ב מיי פ"י מהל' ספילין הלכה ו טושי"ע שם ס"י רפב ספי"ק ז
 ק"ב ל מ מיי פ"ח מהל' אכל הל' ג טושי"ע שם ס"י שג ספי"ג ק"ב ד מיי שם הלכה ז סגנ עשין מד"ס ב טושי"ע שם ס"י שמה ספי"ק ח:
 ק"ב ס מיי שם פ"ט הלכה יב טושי"ע שם ס"י שג ספי"ק ז

וכף כדא אארעא ואנה עליה ספר תורה. ונראה דלפיליו הספר תורה מונח בצבוח ממנו לא שרי מדלח אומצוה לספר תורה בצבוח ממנו וכן פירשתי בזמנחות צפרק הקומץ רבה (דף י"ב) ושם הארכתי:

ורבי חייה ריבין תורה וכו'. והקשה בתוספות הרב דמשמע צירושלמי^(א) שרצ הונח מת קודם רבי חייה דלמר ליה לרבי חייה ארונו צא והכל משמע שרבי חייה מת קודם רצ הונח ונראה לי דרצ הונח אחר היה ואותו שצמי רבי חייה אין זה רצ הונח תלמידו דרצ ע"כ ומיהו קשה צירושלמי קאמר צעודל דהכל רצ הונח ריש גלותא ולפי הענין של הירושלמי היה משמע דזקפיה ר' חגא לארניה דרצ הונח כדי שלא יהא יושב אלל הדלקים והכי איתא צפי רצינו מנחל דרצ הונח ריש גלותא: **חכם ביון שהחזיר פניו.** פירושה חסס שמת כיון שהחזיר פניו אותו שקרע וגרסקין אפילו חסס שקרע על החסס כיון שהחזיר פניו שולל לאלתר דמשום כבודו של חסס הקורע המירו דגנאי הוא לנחת צנגד קרוע ולא נהיר: שפשו

גב' לספר סורה. דתורה קרויה גר שנאמר (משלי ו) כי גר מלוה ותורה אור וגשמה נקראת נר דכתיב (ס כ) נר ח' אלהים נשמת אדם: **שמעתייה צפומין.** והוא כמאן דגמרין מייניה: **מאי דהוה הוה.** והוא דלא קרעו בשעת מיתה מו לא קרעו: **למקרע לאלתר.** זלל הספד: **לואונו ס"ס אפורייה.** ולומר קיים זה מה שכתוב צוה: **לא הוה נפיק פוריא מנבא.** דזוטר הוה צבא: **מפוריא לפוריא.** לתמו זמטה אחריתא קטנה שחלף דרך הפתח: **אל עגלה חדשה.** אותה עגלה ששיגרוהו פלשמים צה וצאומה עגלה הציאו דוד מזית אבינדב לעיר דוד: **פרוס צבא.** שצרו הפתח והרכיבוהו: **צבל גרמה לו.** שאין שכינה שורה צמוך לארץ: **טפה ליה אצוה.** רצ חסדא צסנדלח שטפה לו לרצ נחמן על סנדלו כאלס שטנח על רגל חצירו צחשאי כדי שלא ישמעו העומדים סביב מטמו דרצ הונח. ע"א הכהו צסנדלו: **לא טטרוד ענמא.** לא טטרוד צקושיות: **שהיה כנר.** כלומר היה שעתא הוה ולא יוטר. ויש אומרים שהיה כנר צארץ ישראל שטרמה עליו רוח הקודש: **כי אסקו להסס.** לארץ ישראל לקצרו שלל הנקצר שם נקצר זלל חטאי^(ב) שנאמר העס היושצ צה נשוא עוני^(ג) כדאיתא צמכות (דף ק"ה).^(ד) **לדלוי רישין.** דלדס חסוץ היה והוה לן צושט לדלוי רישין: **ואסי להכל.** דסצורין שהוה ס"י שנו. גופו קיימת יולחין: **לא סיימו קויה.** דשלדו הוה קיימת: **רצ הונח ריבין קטנה.** כדלמרי^(ה) פרק שני דיני גזירות (צמכות דף ק"ה). כי קיימי רצנן מנקמיה ומנפלי גלימיהו מוכי ליה ליומא צצבא: **רבי חייה ריבין סורה.** כדלמרינן צצבא מניעא (דף פה): **אנח עבדי ליה לתורה** דלא תשתכח מישראל: **מאן מעייל ליה.** מי ילך להכניסו לקצורה אלל רבי חייה: **אישהפיכח ליה רצועה דספילין.** השחור צפניס דרצועה שחורה נראה צמוך הלכה למטה מסני: **אינעיס.** נצעת ונפחד: **זקפיה לארונא.** דרצ הונח לקמיה עמודא דנורא דלא למיקיה: כ

(א) שנת קה: (מוספתא פ"צ), (ב) [משמע ליה להס"ס דמיי פ"ח אפי' אפי' כנר כ"כ חוק' שבת שם ד"ה דמיתא], (ג) [עני' ליתא], (ד) [מנחות ז: ע"ש], (ה) [ז"ל רב חסדא], (ו) [צ"ק ז: ב"ב כב:], (ז) [ז"ל ר' חון], (ח) [ז"ל ר' חון], (ט) [דל הדיר כ"א"י שרי זלל עון], (י) [שפי"ה לג.], (יא) [ומגן חף על המים מ"ל וספר אלתמו ענין עין בילקוט חלק ב סוף רמז תתלג וע"י צפרשי" לא רבם כדלמח צמכות והסוף ואין יבינה בלחן אלל לקצורה ע"ש], (יב) [עין שם צמוך ד"ה חסדא לישב], (יג) [סוף כלאים וצמכות פ"צ].

הגהות הב"ח
 (א) גב' ומשמע ליה קמיה. י"ב פירוש הייתי משמע לפניו:

גליון הש"ס
 גב' מילתא דלרביה לא ס"ל אגן ניקוס נעביר. עין צבא קמא דף י"ד ע"א מ"ה אלל שגטו:

מוסף רש"י
 וכף כדא אארעא. כפה כד על חלקי, ואותו ספר תורה עילוייה. והנה ס"ס ע"ו, לפי שהיה ס"ס מונח על רגליו וס"ס רוצה לישב על המטע (מנחות כ"ב). טפה ליה אבוה בסנדליה. הכהו על סנדלו, ליה ענין צמולו (ב"ב ג' א' הכהו על סנדלו צמקל דרך שחוק. כסס שמכין למי אפילו שחוב (ל"ב כב.).

רבינו חננאל
 ואמר ר' ירמיה, ובלבד הראויין להתאבל. אוקימנא למתני', באדם שאינו חכם, ולא כשר, ולא היה עומד בשם בעת יציאת נשמה. אבל בחכם ובכשר חייב לילולא אע"פ שלא היה שם. דתניא, חכם שמת הכל חייבין עליו בקרוביו. הכל חייבין הכל חולצין והכל מברין והכל עומדין בהרבה. ואי אדם כשר הוא אע"פ שאינו חכם חייב, דתניא, מפני מה בניו ובנותיו של אדם מתים כשהן קטנים, מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר, שכל הבוכה ומתאבל על אדם כשר, מוחלין לו על כל עונותיו. ואי עומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב, דתניא, ר' שמעון בן אלעזר אומר קטנים, על אדם בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע, למח זה דומה לספר תורה שנשרף, שחייב לקרוע. כי נח נפשיה דרב ספרא לא לא גמרין מניה, אמרו

תורה אור השלם
 1. ויחברו את ארון האלהים אל עגלה חדשה וישארוהו מבית אבינבד אשר בנגבה וצאן ואחיו בני אבינבד והגאים את העגלה ויחברוהו שובאל ב' ו' יהיה הנה דבר יי אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כפר ויהי עליו שם יי יחזקאל א ג

רבינו חננאל (המשך)
 ואפקוה. פתח עליה ההוא ספנדא, רואר היה רבינו שתשרה עליו שכניה אלא שכלל גרמה לו. והאי דכתיב, היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כפר, מאי היה שכתב הוה. תניא ארון העובר ממקום למקום, עומדין עליו בשורה ואומרין עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים, אוקימנא בשלדו קיימת, אבל אין שלדו קיימת לא. ירושלמי בתחלת משקן תני ליקוטי עצבות אין עומריים. עילתן קנינים נהוי ולא ברכת אבליים ולא תנחומי אבליים, ואלו הן ברכת אבליים מה שאומרים בבית המנסת, אלו הן תנחומי אבליים מה שאומרים בשורה, אבל שאומרין עליתן דברי קולוסין, אמרי מנחיה גבי ר' חייה, שריבין תורה כמותו, אמרי מאן נייעיליה, אמר ר' חגא

ספרא לא קרעו רבנן עליה אמרי לא גמרין מיניה אמר להו אביי מי תניא הרב שמת חכם שמת תניא ועוד כל יומא שמעתתיה בפומין בבי מדרשא סבור מה דהוה הוה אמר להו אביי תניא חכם כל זמן שעוסקין בהספד חייבין לקרוע סבור למיקרע לאלתר אמר להו אביי תניא חכם כבודו בהספדו כי נח נפשיה דרב הונח אמר להו אביי תניא חכם כבודו להו רב חסדא מילתא דבחייה לא סבירא ליה השתא ליקום^(א) (ליה) ליעבד ליה דאמר רב תחילתא^(ב) אנא חזיתיה לרב הונח דבעי למיתב אפוריי^(ג) והוה מנח ספר תורה עליה וכף כדא אארעא ואתיב ספר תורה עילוייה אלמא קסבר^(ד) אסור לישב על גבי מטה שספר תורה מונח עליה לא הוה נפיק פוריא מבבא סבור לשלשולי דרך גגין אמר להו רב חסדא הא גמירנא מיניה^(ה) חכם כבודו דרך פתח סבור לאשגויי מפוריא לפוריא אמר להו רב חסדא הכי גמירנא מיניה^(ו) חכם כבודו במטה ראשונה דאמר רב יהודה אמר רב מגין לחכם שכבודו במטה ראשונה שנאמר^(ז) וירכיבו את ארון האלהים אל עגלה חדשה פרום בבא ואפקוה פתח עליה רבי אבא ראו היה רבינו שתשרה עליו שכניה אלא שבבל גרמה ליה מתיב רב נחמן בר^(ח) חסדא ואמרי לה רב חנן בר חסדא^(ט) היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים^(י) טפה ליה אבוה בסנדליה א"ל לאו אמינא לך לא תיטרוד עלמא מאי היה שהיה כנר כי אסקוה להתם אמרו ליה לר' אמי ולר' אסי רב הונח אתי אמרו כי היויג התם לא הוה לן לדלויי רישין מיניה השתא אתינן הכא אתא בתרין אמרו^(יא) (ליה) ארונו בא ר' אמי ור' אסי נפוק ר' אילא ור' חנינא לא נפוק איכא דאמרי רבי אילא נפק ר' חנינא לא נפק דנפק מאי טעמיה דתניא ארון העובר ממקום למקום עומדים עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים דלא נפק מאי טעמא דתניא ארון העובר ממקום למקום אין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים כשאין שלדו קיימת ורב הונח אמר דלא נפק לא סיימוה קמיה אמרי היכא נינחיה רב הונח ריבין תורה בישראל הוה מאן מעייל ליה אמר להו רב חגא אנא מעיילנא ליה דאוקמתיה לתלמודאי כי היויג בר תמני סרי שנין ולא הוי לי קרי^(יב) ומשמע ליה קמיה וידעי בעובדיה דיומא חד אתהפיכח ליה רצועה דתפילין ויתיב עלה ארבעין תעניתא עייליה הוה גני יהודה מימיניה דאבוה וחוקיה משמאליה אמר ליה יהודה לחוקיה קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאים רב הונח כהדי דקאים קם בהדיה עמודא דנורא חזייה רב חגא איבעית זקפיה לארוניה ונפק אתא והאי דלא אינעש עניש משום דקפיה לארוניה דרב הונח כי נח נפשיה דרב חסדא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו ר' יצחק^(יג) מילתא דלרביה לא סבירא ליה אגן ניקוס נעביד ליה סבור דלא למישלל קרעיהו אמר להו ר' יצחק בר אמי חכם כיון שהחזירו פניהם מאחורי המטה שולחין כי נח נפשיה דרבה רב הונח ורב המנונא אסקניהו להתם כ

אנא מעיילנא, דאוקמתיה לתלמודא כד היויג בר תמני סרי, ולא חוי לי קרי, ומשמע לי קמיה, וידענא בעובדיה, יומא חד אתיפיכח רצועת תפיליה ויתיב כמתענתא. עייליה גבי יהודה ביה מיימיניה וחוקיה משמאליה, אמר ליה יהודה לחוקיה, קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאי רב הונח אבאי, כהדיה דקם, קם בהדיה עמודא דנורא, חזייה רב חגא, איבעית, זקף לארוניה [ז"ב] רב הונח ונפק, והא דלא אינעש עניש משום דקפיה ארוניה דרב הונח, כלומר וכתבו במטה שולחנה ואלו ממטה למטה, שאמר וירכיבו את ארון האלהים על (ה)עגלה חדשה, סתרו להו לבני

אנא מעיילנא, דאוקמתיה לתלמודא כד היויג בר תמני סרי, ולא חוי לי קרי, ומשמע לי קמיה, וידענא בעובדיה, יומא חד אתיפיכח רצועת תפיליה ויתיב כמתענתא. עייליה גבי יהודה ביה מיימיניה וחוקיה משמאליה, אמר ליה יהודה לחוקיה, קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאי רב הונח אבאי, כהדיה דקם, קם בהדיה עמודא דנורא, חזייה רב חגא, איבעית, זקף לארוניה [ז"ב] רב הונח ונפק, והא דלא אינעש עניש משום דקפיה ארוניה דרב הונח, כלומר וכתבו במטה שולחנה ואלו ממטה למטה, שאמר וירכיבו את ארון האלהים על (ה)עגלה חדשה, סתרו להו לבני